

Hidden Unemployment During Studies of Humanities Students of Ferdowsi University of Mashhad: Factors and Solutions

Tahereh Javidi Kalateh Jafarabadi *¹, Afsaneh Abdoli ²

¹ Department of Foundations of Education, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran

² Department of Educational Sciences, Lorestan University, Khorramabad, Iran

*Corresponding author: Tahereh Javidi Kalateh Jafarabadi, Department of Foundations of Education, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran E-mail: tjavidi@um.ac.ir

Article Info

Keywords: higher education, humanities, university students, disguised unemployment on campus

Abstract

Introduction: The term disguised unemployment during students' studies is adapted from economics and means wasting a large part of students' time during their studies. The main purpose of this article is to investigate the current situation of disguised unemployment among humanities students.

Method: In this research, using the case study method and using semi-structured interviews in Lived experience of 12 professors and 48 students of the 6th, 7th and 8th semesters of humanities at Ferdowsi University of Mashhad in connection with disguised unemployment during the studies of students and the factors affecting it, were investigated. The framework introduced by Brown and Clark was used to identify relevant issues and analyze research data.

Findings: The research findings showed that disguised unemployment is evident among humanities students. As the majority of students stated that they study less than one hour a day. Not raising current issues in classes, weak perception of the students of these fields and no expectations from students to give their opinion, the drop in academic motivation, lack of job opportunities in the future, leniency of professors, unaccountable acceptance of students and the inapplicability of these courses in these fields were mentioned as important reasons.

Conclusion: In order to overcome the problems caused by the disguised unemployment of humanities students, it is necessary for professors to master the use of teaching methods based on identifying and solving society's problems, and their concern is not only to transfer knowledge but also to open the eyes of learners to look at social life and solve its problems. In addition, the admission of students in these fields should not be based on the national entrance exam ranking, but based on the level of interest in these fields and based on a separate interview or entrance exam for each humanities field.

Copyright © 2020, Education Strategies in Medical Sciences (ESMS). This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

بیکاری پنهان حین تحصیل دانشجویان رشته‌های علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد: عوامل و راهکارها

طاهره جاویدی کلاته جعفرآبادی^{۱*}، افسانه عبدالی^۲

^۱ گروه مبانی تعلیم و تربیت، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

^۲ گروه علوم تربیتی، دانشگاه لرستان، خرم‌آباد، ایران

* طاهره جاویدی کلاته جعفرآبادی گروه مبانی تعلیم و تربیت، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران ایمیل: tjavid@um.ac.ir

چکیده

مقدمه: واژه بیکاری پنهان حین تحصیل دانشجویان از علم اقتصاد اقتباس شده و به معنای اتلاف بخش زیادی از وقت دانشجویان در دوران تحصیل است. هدف اصلی این مقاله بررسی وضعیت موجود بیکاری پنهان در بین دانشجویان رشته‌های علوم انسانی است.

روش: در این پژوهش با استفاده از روش مطالعه موردنی و بهره‌گیری از مصاحبه نیمه ساختاریاگत تجربه زیسته ۱۲ استاد و ۴۸ دانشجوی ترم ششم، هفتم و هشتم کارشناسی رشته‌های علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد در پیوند با بیکاری پنهان حین تحصیل دانشجویان و عوامل مؤثر بر آن بررسی شد. از چارچوب معرفی شده براون و کلارک برای شناسایی موضوعات مرتبط و تحلیل داده‌های پژوهش استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد که بیکاری پنهان در بین دانشجویان علوم انسانی مشهود است. چنانکه اکثریت دانشجویان اظهار نمودند که کمتر از یک ساعت در روز مطالعه دارند. عدم طرح مسائل روز در کلاس‌ها، تلقی ضعیف از دانشجویان این رشته‌ها، عدم انتظار از دانشجویان برای ارائه دیدگاه، افت انگیزه تحصیلی، کمبود فرصت شغلی در آینده، سهل‌گیری استادان، پذیرش بی‌حساب دانشجو و کاربردی نبودن دروس این رشته‌ها از جمله دلایل مهم آن مطرح شد.

نتیجه‌گیری: برای غلبه بر مسائل ناشی از بیکاری پنهان دانشجویان رشته‌های علوم انسانی لازم است اساتید در به کارگیری روش‌های تدریس مبتنی بر شناسایی و حل مسائل جامعه تبحر یابند و دغدغه آن‌ها نه تنها انتقال دانش، بلکه گشودن چشم فرآگیران برای نگاه به حیات اجتماعی و حل مسائل آن باشد. همچنین پذیرش دانشجویان این رشته‌های نه بر اساس کسب رتبه کنکور سراسری، بلکه بر اساس میزان علاقه‌مندی به این رشته‌ها و بر اساس مصاحبه یا کنکور جداگانه برای هر رشته از رشته‌های علوم انسانی باشد.

واژه‌های کلیدی: آموزش عالی، علوم انسانی، دانشجویان دانشگاه، بیکاری پنهان در محوطه دانشگاه

مقدمه

اغلب سیاست‌گذاران این است که قادر نیستند فراتر از علم و اقتصاد چیزی به نام علوم انسانی را بینند. درحالی که فردی که از علوم انسانی تقدیم می‌نماید، مردم را احساس می‌کند و معتقد به یک سرمایه و کار مشترک است. اینکه تاریخ (با همه تراژدی‌ها) متعلق به همه ما است و همه یکچیز مشترک داریم. درواقع، علوم انسانی، اهمیت بسیار زیادی در مراودات انسانی و ایجاد سعادت جهانی دارد، پیش‌شرط‌های لازم برای رشد شخصی و مشارکت در یک دموکراسی آزاد، فارغ از انتخاب شغلی را فراهم می‌کند»^(۵) و مستعد است تا نقش عمده‌ای در زیش و افزایش خودآگاهی و گسترش تفاهem فرهنگی، اجتماعی و سیاسی انسان ایفا نماید^(۶)؛ بنابراین، باید به عنوان مظهر خودآگاهی هر جامعه، معارف انقلابی و «دگرگون‌ساز» و به عنوان مهارت‌های ادراکی و نرم‌افزاری (که نقش ویژه‌ای در رفتارسازی و اندیشه‌پروری دارند) دیده شود. چراکه هم بنیادهای هر جامعه را به طور عام و خاص، مورد بررسی قرار می‌دهد و هم توسعه علوم طبیعی و تجربی مرهون باسترسازی آن است^(۷).

بالاینکه ۵۰٪ درصد از جمعیت دانشجویان^(۸) و ۹) در رشته‌های علوم انسانی در دانشگاه‌ها دولتی و غیردولتی کشور مشغول به تحصیل هستند و دانشجویانی که این رشته‌ها را انتخاب می‌کنند باید مهارت‌های نوشتاری و تحلیلی بالای را کسب کنند تا بتوانند هم شرایط جدید و نظام تعاقنی انسان و هم آنچه فناوری‌های جدید رقم می‌زنند را مورد سنجش قرار دهند؛ اما علوم انسانی نسبت به دیگر رشته‌های علمی، پیشرفت چشمگیری نداشته است و تا حدودی در وضعی نابهنجار بسیار می‌برد. چنانکه این حوزه هم در مقایسه با سایر حوزه‌های علمی، موقعیت مناسب خود را در جامعه نیافته است^(۱۰) و هم در تحقیق آرمان‌ها و اهداف خود و ایجاد تغییر و تحول در ساختارهای اجتماعی موفق نبوده و حتی در ارائه پژوهش‌های اصیل و معتر نمایه شده در ISI با ضعف رویرو بوده و نتوانسته سهم قابل توجهی از تولیدات علمی را به خود اختصاص دهد^(۱۱) و ۱۲).

فریلندر Freeland معتقد است گرچه هدف آموزش علوم انسانی توسعه فکری است، اما استادان این رشته‌ها هنوز نمی‌دانند چگونه خواهند توانست به طور مؤثری زمینه توسعه فکری را در دانشجویان خود فراهم کنند^(۵). بهاین ترتیب این چالش‌ها و نارسایی‌ها، متزلت علمی این رشته‌ها و کیفیت آموزش و پژوهش را در مراکز دانشگاهی کاهش داده است^(۱۳) و ۱۴). این عدم درک درست، منجر به افت شدید این رشته در حیطه‌های مختلف شده است. به عنوان مثال نتایج

علوم انسانی در صدد تبیین همه‌ی ساحت‌های حیات انسان، رفارها و افعال او جهت اعتلای رشد و فهم انسانی و صلح در جهان است^(۱). علوم انسانی این امکان را به افراد می‌دهد که ذهن پرسشگر داشته باشند، بهتر بفهمند تا بهتر بتوانند وضع موجود را به چالش بکشند و تغییر دهند. علوم انسانی در این شرایط یک خصلت رهایی‌بخش پیدا می‌کند تا از وضعیتی که در آن هستیم، از دیکتاتوری واقعیت موجود، تعیین گرایی تام و تمام، از زندانی شدن طبقاتی، محیطی و محله‌ای و تعلقاتی که نمی‌پسندیم، رهایی یابیم. آن پادزه‌ری برای هرگونه تمامیت‌گرایی، دیکتاتوری، جبرگرایی و بنیادگرایی است. علوم انسانی به دلیل خصلت روشنگرانه به معنای روش‌اندیشی خودش، باعث می‌شود که سرمایه فرهنگی —که در سلسله‌مراتب اجتماعی از سرمایه اقتصادی مهمتر است— بیشتر شود. به همین دلیل این علوم ناپیدا یک مطالبه عمومی تبدیل شده‌اند و به آن‌ها علوم ناپیدا می‌گویند، چون پخش و منتشر هستند و همه، از آن‌ها استفاده می‌کنند. به عنوان مثال حتی قدرت‌های سیاسی به منظور نقد خود علوم انسانی از علوم انسانی و ابزارهای مفهومی آن استفاده می‌کنند. جامعه برای اینکه بتواند به خودش، به نظمش، به بن‌بست‌ها و به راههای رهایی فکر کند، طبیعتاً به این علوم بیش از هر چیزی احتیاج دارد^(۲). در همین راستا، امروزه در همه زمینه‌ها از جمله علوم تجربی و مهندسی، توجه به نقش علوم انسانی موردنظر قرارگرفته است. چنانکه از دهه ۱۹۴۰، علوم انسانی به عنوان ابزاری برای جلوگیری از تخصص گرایی بیش‌ازحد و ارتقا آگاهی اجتماعی دیده شده است^(۳)؛ زیرا متخصصان هر رشته‌ای باید عاقب مستند یافته‌ها و اختراقات خودشان و راه حل‌های آن‌ها را در زمینه‌های جهانی، اقتصادی، محیطی و اجتماعی بینند، با شهروندان تعامل داشته باشند، خوب بحث کنند و تاریخ، ایده‌ها و اعمال انسان را درک کنند تا با روش‌های بهتر و کامل‌تری، به عموم مردم خدمت کنند. بهاین ترتیب دانش انسانی دانشی نگریسته می‌شود که در افزایش توانایی‌های تحلیلی، مقابله با پیش‌داوری، نقد ایدئولوژی، توجه به اخلاقیات علوم فناوری و غلبه بر خودمحوری فرهنگ‌ها نقش و مشارکت دارد^(۴).

اما با وجود نقش زیربنایی علوم انسانی در اصلاح جامعه، هنوز سیاست‌گذاران درک درستی از آن ندارند و در جامعه ما علوم انسانی جایگاه ارزشمندی ندارد. چنانکه درک بوك Derek Bok می‌گوید «من فکر می‌کنم که یکی از بدترین اشتباهات

فردوسي مشهد، به توصيف علل آن و راهکارهای برای حل اين معضل و بهبود وضعیت حاضر و توسعه کیفی رشته‌های علوم انسانی از منظر پژوهیده‌ها پردازد.

روش ها

اين مطالعه از رو يك‌رد کييفي در پارادایم تحقیق تفسيري است. از آنجاکه هدف این مطالعه این است که درک عميقی از مسائل و راهکارهای مطلوب درباره پدیده بیکاری پنهان، حين تحصیل دانشجویان رشته‌های علوم انسانی به دست آيد، این رو يك‌رد برای این مطالعه مناسب و مناسب تشخيص داده شد. هدف این بود که با استفاده از دیدگاه‌های اساتید و دانشجویان از ماهیت واقعیت و آنچه در مورد موضوع تحقیق می‌دانند، اطلاعات موثق به دست آید. در این روش، شرکت‌کنندگان روشی بی‌پایان یا نامحدود برای ارائه دیدگاه‌های خود و نشان دادن اقدامات خود داشتند؛ بنابراین، چارچوب تفسيري که با روش تحقیق کييفی همخوانی داشت، به عنوان نظریه‌ای که زیربنای تحقیق کييفی است، استفاده شد. آن از طریق یک فرآیند تعاملی شخصی با شرکت‌کنندگان باعث تولید داده‌های توصیفی انبوه در مورد درک آن‌ها و نسبت دادن معنا به تحقیق می‌شود. همچنین این مطالعه موردي بود، مطالعه موردي یک روش تحقیق برای انجام تحقیقات کييفی بهمنظور به دست آوردن داده‌های طبیعی، معتبر و قابل اعتماد است. در مطالعه موردي یک پدیده خاص مانند یک برنامه، یک رويداد، یک فرد، یک فرآیند، یک موسسه یا یک گروه اجتماعی بررسی می‌شود. مطالعه موردي مستلزم درک یا درک عميق شرکت‌کنندگان از رويدادهای مربوط به موضوع مورد مطالعه است. سه نوع مختلف از مطالعات موردي اكتشافي، توضيحي و توصيفي هستند، برای اين مطالعه، مطالعه موردي توصيفي انتخاب شد، زيرا یک گزارش روایتي ارائه می‌دهد و به محقق اين امكان را می‌دهد که درک و تجربیات اساتید و دانشجویان را عمیقاً بررسی نماید. اینکه اساتیدی که مشغول به تدریس رشته‌های علوم انسانی و همچنین دانشجویانی که در این رشته‌ها تحصیل می‌نمایند با چه مسائلی مواجهه بود و چه راهکارهایی برای آن دارند. ابزار این تحقیق مصاحبه نیمه ساختاریافته بود. از آنجاکه از فن مصاحبه برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده شد، بنابراین با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند و تکنیک گلوله برفی، افرادی که تصور می‌رفت که از نظر اطلاعاتی قوی و توان گفتگو دارند به عنوان نمونه

یک پژوهش (۱۵) نشان می‌دهد که کشش استادان رشته‌های علوم انسانی به استفاده از روش‌های سنتی تدریس (روش سخنرانی و حداکثر بحث و گفت‌و‌گو در جریان تدریس) بیشتر از استادان سایر رشته‌های است. همچنین، بنا بر پژوهش دیگر (۱۰) فعالیت‌های کلاسی رشته‌های علوم انسانی، خالی از بحث‌ها، تضارب آرا و تعاملات فکری و معرفی منابع مناسب و کافی است. این تحقیقات نشان می‌دهد که هنوز دانش علوم انسانی نسبت به علوم دیگر، علوم بسیار آسان که مستلزم تلاش زیادی نیستند، تعبیر می‌شوند. این وضعیت به دانشجویان اجازه می‌دهد تا بدون جدیت و صرف زمان کافی برای مطالعه و پیگیری دروس خاص رشته خود و بدون اینکه به کاربردهای عملی مفاهیم آموخته‌شده، بیندیشند، با خیال راحت در کلاس‌ها حضور یابند و فقط به هنگام امتحانات پایان‌ترم، به حفظ مطالب و ایناشتن آن‌ها در ذهنشان بپردازند. در این صورت، دانشجو غیرفعال و ناکارآمد بار آمده و احساس ناتوانمندی، سرخوردگی و حقارت می‌کند (۱۶).

در واقع، یکی از مهم‌ترین پیامدهای این شیوه تدریس و تحصیل، ظهور معضل بیکاری پنهان در رابطه با تحصیل است. واژه بیکاری پنهان حين تحصیل به نحوه استعاره‌ای از علم اقتصاد اقتباس شده است. در این پژوهش، این واژه بدین معنا است که با وجود تصور آحاد جامعه مبنی بر اینکه «دانشجویی» فعالیتی تمام وقت است، ولی به دلیل نابسامانی وضعیت آموزشی، بیشتر اوقات دانشجویان به‌غيراز ساعات حضور در کلاس، به بیکاری و اتلاف وقت و یا حتی انجام کارهای ناشایست توسط برخی از آنان - که ممکن است در شان آن‌ها نباشد و در معرفت عامیانه بزهکاری محسوب شود - سپری شود. در واقع، چنین به نظر می‌رسد که ابهام در انتظارات سیستم آموزشی از دانشجویان علوم انسانی، باعث کاهش انگیزه آن‌ها برای انجام فعالیت علمی، حداقل استفاده از نیرو و توان خود و بروز تنبلی در آن‌ها یا بهنوعی بیکاری پنهان حين تحصیل شده است. به‌این‌ترتیب، دانشجویان در سیستم آموزشی به‌ظاهر مشغول به تحصیل هستند، ولی عملاً در انجام فعالیت‌های علمی آن رشته، درگیر نمی‌شوند و به انجام کارهایی که در راستای اهداف تحصیلی آن‌ها نیست، مبادرت می‌ورزند. از آنجایی که دانشجویان و اساتید این رشته‌ها، مناسب‌ترین منابع اطلاعاتی هستند که قادرند تصویر دقیقی از پدیده بیکاری پنهان حين تحصیل در اختیار محققان قرار دهند، هدف اصلی نگارنگان مقاله حاضر این است که از طریق توصیف و تحلیل دیدگاه‌های آن‌ها؛ ضمن ارائه سیمایی از وضعیت بیکاری پنهان حين تحصیل در دانشگاه

- (۳) عوامل مؤثر بر دستیابی به انتظاراتتان چه چیزهایی بوده‌اند؟
- (۴) موانع دستیابی به انتظاراتتان از رشته تحصیلی چه چیزهایی بوده‌اند؟
- (۵) چه راهکارهایی را برای دستیابی بیشتر به انتظاراتتان از رشته موردمطالعه پیشنهاد می‌نمایید؟
- بعد از اجرای مصاحبه، دیدگاه‌های استادی و دانشجویان (داده‌های پژوهشی به‌دست‌آمده)، موردنرسی و تحلیل قرار گرفت. تجزیه و تحلیل داده‌ها بر اساس چارچوب معرفی شده توسط براون و کلارک^۱ برای شناسایی موضوعات مرتبط انجام شد. در چارچوب آن‌ها برای تحلیل اطلاعات شش مرحله وجود داشت:
۱. آشنایی با داده‌ها: این مرحله شامل فرآیند چندین بار خواندن، نوشتن یادداشت‌ها و یادداشت از برداشت‌های اولیه است.
 ۲. ایجاد کدهای اولیه: داده‌ها با اختصاص کدهایی به روی معنی‌دار و سامانمند سازمان‌دهی می‌شوند تا آن‌ها را به قطعات کوچک معنا، کاهش داد.
 ۳. جستجو برای مضامین: یک موضوع را می‌توان بالهمیت آن مشخص کرد. تمام کدهایی که قبلًاً شناسایی شده‌اند باید به طور کامل بررسی شوند تا به یک ایده کلی از کدها رسید.
 ۴. مرور مضامین: این شامل فرآیند بررسی، اصلاح و توسعه مضامین اولیه است تا اطمینان حاصل شود که آن‌ها واضح، منطقی، مربوط هستند و همچنین دارای همپوشانی نیستند.
 ۵. تعریف تم‌ها (موضوعاتی اصلی): این کار به‌منظور اصلاح مضامین با درک واقعی ارتباط متقابل همه مضامین انجام می‌شود.
- عنوان و گزارش یافته‌ها درواقع، داده‌ها با استفاده از تحلیل محتوای کیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در تجزیه و تحلیل محتوا، رونوشت‌های کلمه به کلمه کدگذاری شدند و در دسته‌هایی از معنی سازمان‌دهی شدند، هنگام پردازش داده‌ها، اشتباہات احتمالی رونویسی برای قابل اعتماد بودن بررسی شد. پس از سازمان‌دهی داده‌ها در دسته‌بندی‌های موضوعاتی ارائه شد که حاصل تجزیه و تحلیل پاسخ‌های استادی و دانشجویان رشته علوم انسانی است.

معرفی و انتخاب شدن و مصاحبه‌ها تا اشیاع اطلاعاتی ادامه یافت. نمونه شامل ۱۲ استاد و ۴۸ دانشجوی ترم ششم، هفتم و هشتم کارشناسی رشته‌های علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد بودند. به این دلیل دانشجویان ترم‌های بالاتر انتخاب شدند که تجربه بیشتری در زمینه حضور در دانشگاه داشتند. به‌این‌ترتیب، استادی و دانشجویان علوم انسانی منابع تولید داده‌های مصاحبه بودند. مصاحبه‌ها هم با خبطصورت، ضبط شدند و هم به صورت مکتوب از آن‌ها یادداشت‌برداری شد. این کار فرصتی را برای تمرکز بر پاسخ‌های شرکت‌کنندگان و فرصتی برای بررسی وضوح و اطلاعات بیشتر فراهم می‌کرد. روایی مصاحبه نیز با تکرار پاسخ پژوهشیده‌ها توسط مصاحبه‌گر و گرفتن تأیید اینکه آیا منظور آن‌ها همان چیزی است که مصاحبه‌گر ثبت کرده است، به دست آمد. به عبارتی، member check با بررسی پاسخ‌های ارائه‌شده از روش فراهم برای مقبولیت یا قابلیت پذیرش یافته‌ها، پاسخ‌های که به‌وسیله پژوهشگر ثبت شده بود دوباره به اطلاع مصاحبه‌شونده‌ها رسید تا مشخص شود که پاسخ ثبت شده به‌وسیله پژوهشگر با نظر آن‌ها یکسان است یا خیر. به علاوه، از همه مصاحبه‌شونده‌ها برای انجام مصاحبه هم رضایت آگاهانه کسب شد و هم به‌منظور حفظ و رعایت حقوق آن‌ها، به آن‌ها اطلاع داده شد که در نشر نتایج پژوهش، از ذکر نام آن‌ها خودداری خواهد شد. مهم‌ترین سؤالاتی که از استاد دانشگاه فردوسی مشهد به عمل آمد عبارت‌اند از:

- (۱) واژه بیکاری پنهان حین تحصیل در ارتباط با دانشجو، چه چیزی را به ذهن شما متأثر می‌نماید؟
- (۲) علل و عوامل اصلی بیکاری پنهان حین تحصیل از کجا نشأت می‌گیرند یا ریشه‌های آن به کجا برمی‌گردد؟
- (۳) به نظر شما بهترین راهکارها رفع بیکاری پنهان حین تحصیل دانشجویان علوم انسانی و بهبود وضعیت آن چیست؟ مهم‌ترین سؤالاتی هم که از دانشجویان به عمل آمد عبارت‌اند از:

- (۱) فعالیت‌های علمی رشته شما چند ساعت از وقت شما را می‌گیرد و بقیه اوقات خود را چکار می‌کنید؟
- (۲) چه انتظار و توانمندی‌های از آموزش عالی انتظار داشتید که با ورود به دانشگاه به آن‌ها دست یابید، به چند درصد از این انتظارات دست یافته‌اید؟

¹. Braun and Clark

یافته‌ها

مطلوبی که به دنبال می‌آید، دیدگاه اعضای هیئت‌علمی و دانشجویان کارشناسی رشته‌ها علوم انسانی در پاسخ به سؤالات پژوهش است.

دیدگاه اعضای هیئت‌علمی

جدول ۱: معنا و مفهوم بیکاری پنهان حین تحصیل در ارتباط با دانشجو

کد مصاحبه	مفاهیم	طبقه فرعی	طبقه اصلی
N1, N2, N4,N6, N8, N9, N12	عدم انجام فعالیت مؤثر و مفید دانشگاهی توسط دانشجویان رشته‌های علوم انسانی	عدم فعالیت مؤثر و مفید علمی	معنا و مفهوم بیکاری پنهان
N3, N6	پرداختن سطحی به فعالیت علمی		
N8,N10, N12	بی فعالیتی در حوزه رشته خود		
N10, N2, N4, N8	عدم استفاده پهنه‌ی از فرصت دانشجویی		
N11,N7	وقت‌گذرانی با دوستان		
N5,N7,N9	عدم بهره‌وری کامل از وقت		
N1,N5	عدم شناخت واقع‌بینانه از رشته خود		
N5, N11.	بیکاری آشکار تحصیلی		بیکاری آشکار تحصیلی

همان‌طور که یافته‌های جدول ۱ نشان می‌دهد اساتید بیکاری پنهان تحصیلی را عدم فعالیت مؤثر و مفید علمی، وقت‌گذرانی، عدم شناخت واقع‌بینانه از رشته و نوعی بیکاری آشکار تحصیلی می‌دانستند.

جدول ۲: علل و عوامل اصلی بیکاری پنهان حین و ریشه‌های آن

کد مصاحبه	مفاهیم	طبقه فرعی	طبقه اصلی
N1,N2,N5,N6,N9,N12	عدم شناخت دانشجویان از رشته‌ی خود و کاربرد آن قبل از ورود به دانشگاه	علل و عوامل بیکاری پنهان و ریشه‌های آن	مسائل قبل از ورود به دانشگاه
N2,N3,N4,N7,N8,N9, N11	ورود دانشجویان ضعیف به رشته‌های علوم انسانی به دلیل انتخاب رشته در دوران دبیرستان		
N3,N4,N7,N10,N12	عدم توجه به علاقه دانشجویان در هنگام انتخاب رشته‌های علوم انسانی		
N3,N6, N7,N8,N10	وابستگی انتخاب رشته دانشجویان به رتبه کنکور		
N7,N4,N12	اجبار دانشجویان به یکرشته خاص توسط خانواده‌ها		
N5, N8,N11,	عدم انتخاب رشته مورد علاقه به دلیل ترس از بیکاری		
N1,N3,N4,N5,N6,N7,N9,N10	ناماگدی از آینده شغلی و فرصت شغلی کم رشته‌های علوم انسانی		
N1,N2,N4,N5,N11	نداشتن چشم‌اندازی از آینده شغلی توسط دانشجو	آینده نامشخص تحصیلی	آینده نامشخص
N1,N6,N7,N10	عدم انتهاء مشخص برای پایان دوره کارشناسی		
N3,N4,N8,N11	چالش برانگیز نبودن دروس		
N2	آسانی سرفصل‌های درسی و عدم نیاز به تدریس استاد		
N4,N5,N7,N8,N9	حداقل زحمت و خواندن در شب‌های امتحان و قبولی و کسب نمره با یک شب زحمت در شب امتحان و عدم احساس نیاز به تلاش		
N12	وابستگی کم دانشجو به استاد به دلیل ماهیت آسان درس‌ها و رشته‌های علوم انسانی در ایران		
N1,N2,N6,N7,N12	کتاب‌های تکراری و ناکارآمد		
N3,N4,N9,N12	عدم کاربردی بودن کتاب‌ها	برنامه‌های درسی ضعیف	
N1,N2,N6,N10,N11	کتاب‌های از پیش تعیین شده		

مسائل مربوط به استاد	ناتوانی برخی استادی در به چالش کشیدن دانشجویان به دلیل تعداد زیاد دانشجویان	N1,N2,N3,N5,N8,N9,N10,N12
	عدم انتظار استادی از دانشجویان	N2,N5
	عدم ابتکار استادی	N1,N3,N6,N7
	عدم تعریف درستی از اهداف هر رشته توسط هر استاد	N1,N4,N5,N11,N12
	استفاده از روش سخنرانی توسط اکثربیت استادی	N2,N3,N6,N7,N8,N9
	روش تدریس استادی و عدم کاربردی کردن دروس	N3,N4,N6,N8,N10
	عدم تلاش در روشن نمودن مفهوم ارزش علمی علوم انسانی برای دانشجو	N1,N2,N3,N5,N8,N9,N10,N12
جایگاه ناروشن و نامفهوم ارزش علمی علوم انسانی و تبعیت از سیاستهای عوامانه	پایگاه و ارزش اجتماعی پایین رشته‌های علوم انسانی	N6,N7,N9
	سیاست‌گذاری غلط در زمینه رشته‌های علوم انسانی	N1,N3,N4,N6,N7,N9,N11,N12
	عدم هدفمندی رشته‌های علوم انسانی به شکل کارساز، مفید و واقع‌گرا	N4, N5,N7,N8,N9,N11
	عدم تعریف کاربرد معین برای رشته‌های علوم انسانی	N1,N2,N5,N6,N7,N8
	عدم جایگاه ویژه رشته‌های علوم انسانی در بین مردم	N1,N2,N5,N6MN8,N9,N12
	پذیرش بی‌رویه دانشجو	N1,N2,N4,N5,N6,N7,N9,N10,N12
	برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری بر اساس خواسته‌های عوام‌بستانه و اهداف سطحی مردم و اغما مطلوب عوام	N1,N2,N4,N5,N7,N8,N9,N10,N11
نظام آموزشی معیوب	عدم نیازمندی برای رشته‌های علوم انسانی	N1,N3,N5
	انفعال دانشجو به دلیل سروکار داشتن با چیزهای تکراری و غیر چالشی	N4,N5,N7,N8, N9,N11
	عدم انتظار نظام آموزشی از دانشجویان علوم انسانی	N5,N8,N9,N10,N12
	کمیون نوآوری، تحقیق و کشف در رشته‌های علوم انسانی	N1,N2,N3,N5,N8,N9,N10
	صرف‌گرایی افکار دیگران	N1,N6,N7,N10,N12
	صرف کسب مدرک و متدالو شدن استفاده تجملی از مدرک تحصیلی در خانوادها	N1,N2,N3,N4,N5,N7,N8,N9,N10,N12
	پوچی و سرگردانی، سرخوردگی، بی‌انگیزگی و تنبیلی دانشجو	N1,N3, N5,N9
مسائل ناشی از دانشجو	عدم انگیزه‌ی کافی برای انجام فعالیت علمی هدفمند	N1,N2,N4,N5,N8,N11
	حضور عادت وار در کلاس‌ها	N2,N5,N8,N12
	صرف وقت برای چیزهای غیرعلمی	N1,N3,N6,N7,N9,N10,N11,N12
	عدم احساس نیاز دانشجویان به تلاش زیاد	N3,N4,N7,N10,N11
	غورو کاذب دانشجویان نسبت به متون و احساس و دانایی بیش از کتاب‌ها	N2,N6,N7
	انجام و شرکت در فعالیت‌های غیردرسی اما مهیج	N3,N4,N5,N7,N11
	تعداد زیاد دانشجویان علوم انسانی در هر کلاس	N2,N3,N6,N8,N9,N10
فضاهای تحصیلی	عدم فرصت استادی برای مشارکت دانشجویان در درس‌ها و مشارکت آن‌ها در فعالیت‌های کلاسی	N2,N3,N6,N8,N9,N10
	عدم استفاده از توان دانشجو در کشف چیزهای جدید	N1,N2,N4,N5,N7,N11
	عدم نهادینه شدن فضای تلاش و کوشش در دانشگاهها	N2,N5,N9,N10,N12
	محیط دانشگاهی آسیب‌آفرین و مشغولیت‌های ذهنی برای دانشجویان	N1,N2,N5,N6,N8

همان‌طور که نتایج جدول ۲ نشان داد استادی بیکاری تحصیلی دانشجویان را در مسائل قبل از ورود به دانشگاه، آینده تحصیلی نامشخص، برنامه‌های درسی ضعیف، مسائل مربوط به استادی، جایگاه ناروشن و نامفهوم ارزش علمی علوم انسانی و تبعیت از

سیاست‌های عوامانه، نظام آموزشی معیوب، استفاده تجملی از مدارک، مسائل ناشی از دانشجو و فضاهای تحصیلی نامناسب می‌دانستند.

جدول ۳: بهترین راهکارها رفع بیکاری پنهان حین تحصیل دانشجویان علوم انسانی و بهبود وضعیت آن

کد مصاحبه	مفاهیم	طبقه فرعی	طبقه اصلی
N1,N2,N4,N5,N6,N7,N8,N9,N10,N11	برنامه‌ریزی اصولی برای پذیرش دانشجویان علوم انسانی با تأکید بر گزینش بهترین دانشجویان و اطمینان از توان علمی داوطلبین	پیشنهادها برای غلبه بر بیکاری پنهان برای علوم انسانی	برنامه‌ریزی اصولی و تعیین هدف و جایگاه روشن برای علوم انسانی
N1,N2,N3,N5,N8,N9,N12	کاهش پذیرش دانشجو و پذیرش مناسب با فرصت‌های شغلی		
N1,N2,,N3,N4,N5,N8,N9,N10, N12	برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های توجیهی متعدد برای دانش آموزان قبل از ورود به دانشگاه		
N2,N5,N11	ارتقا و فرهنگ‌سازی در مورد ارزش اجتماعی علوم انسانی، روشن شدن فلسفه وجودی آن‌ها و جانداختن خلاقیت فکری		
N7,N9	مشخص نمودن جایگاه دانشجو		
N3,N4,N12	ارتباط منطقی بین توسعه دانشگاه و جذب دانشجو برای جامعه		
N1,N2,N3,N4,N5,N6,N8,N9,N10,N11, N12	مشخص و هدفمند بودن سیاست‌های کلان مسؤولین رده‌بالا و وزارت آموزش عالی (پذیرش برای رفع نیاز شغلی یا بالا بردن فرهنگ)		
N3,N4,N6,N8,N9,N11	روشن نمودن آینده علم و مهارت دانشجویان علوم انسانی (آینده حرفاء)		
N1, N3,N4,N6,N7,N8,N11,N12	برگزاری کنکور تخصصی هر رشته و گرایش به صورت تخصصی بجای کنکور عمومی	برگزاری کنکور تخصصی هر رشته و گرایش به صورت تخصصی بجای هر رشته	
N12	اصلاح فریندهای آموزشی موجود	اصلاح آموزش	
N2,N6,N7,N12	استفاده از ترکیب نظر و عمل و دوری از تربیت نظری صرف	درگیر کردن و شرکت دادن دانشجویان در پژوهش‌های محلی گره‌گشا و حل مسائل جامعه	
N2,N5,N8,N9,N10	درگیر کردن و شرکت دادن دانشجویان در پژوهش‌های محلی گره‌گشا و حل مسائل جامعه		
N1,N2,N4,N9,N12	به چالش کشاندن دانشجویان برای کسب مهارت‌های پایه تفکر انتقادی و خلاق		
N3,N4,N8,N9,N10	ارتباط منطقی بین رشته و زندگی روزمره		
N1,N2,N6,N7,N8	معرفی کتاب‌های متعدد نه یک کتاب برای یک درس خاص		
N2,N5,N8,N9,N10	آشنا کردن دانشجویان با مسائل جامعه و روش‌های حل آن‌ها		
N1,N2,N4,N5,N6,N7,N8,N9,N12	تشویق استادی نوآور در حوزه فضای کاری و پژوهشی	بهره‌مندی از استادی توأم‌مند و افزایش توان آن‌ها	سخن گرفتن بر دانشجویان به جای سهل‌گیری بروز شدن علم استادی و دانشجویان
N1,N6,N7,N11	سخن گرفتن بر دانشجویان به جای سهل‌گیری		
N1,N3,N4,N8,N12	بروز شدن علم استادی و دانشجویان		

آموزش، بهره‌مندی از استادی توأم‌مند و افزایش توان آن‌ها می‌دانند.

همان‌طور که نتایج جدول ۳ نشان داد استادی بهترین راهکارهای غلبه بر بیکاری پنهان حین تحصیلی را برنامه‌ریزی اصولی و تعیین هدف و جایگاه روشن برای علوم انسانی، برگزاری کنکور تخصصی برای هر رشته، اصلاح

دیدگاه‌های دانشجویان

جدول ۴: میزان اختصاص زمان به فعالیت‌های علمی رشته و نحوه صرف زمان

طبقه اصلی	طبقه فرعی	مفاهیم	کد مصاحبه
میزان زمان اختصاص اصی داده شده برای یادگیری	کمتر از یک ساعت	کمتر از یک ساعت	N2,N5,N6,N7,N9,N11,N12,N15,N16,N17,N19,N24,N26,N28,N31,N33,N34,N35,N37,N38,N39,N40,N41, ,N45,N46,N48
	یک الی دو ساعت	یک الی دو ساعت	N3,N10,N13,N20,N23
	سه الی چهار ساعت در روز	سه الی چهار ساعت در روز	N1,N8,N14,N18,N22,N25,N43
	چهار الی پنج ساعت	چهار الی پنج ساعت	N21, N26
	واسنسته به اجراء استاد	واسنسته به میزان اجراء یک استاد و شب امتحان	N27,N30,N43,N44
	زمان خلی محدود	خندیدن و اذعان به کمبود فعالیت علمی در دانشگاه	N47
فعالیت‌های غیردر سی	فعالیت تفریحی و سرگرم ی	صحبت با دوستان	N6,N7,N9,N11,N12,N15,N16,N17,N24,N26,N28,N31,N33
	تماشای فیلم		N1,N2,N5,N8,N9,N17,N23,N27
	خرید و دید زدن مغازه‌ها		N1,N5,N8,N9,N10,N15,N18,N19,N20,N26,N27,N29,N32,N36,N37,N39,N43
	رفتن به رستوران		N3,N9,N12,N7,N28,N35,N46
	تفریح بی‌برنام ه در پارک‌ها		N8,N10,N13,N17,N33,N36,N37
	رفتن به مسجد		N37,N14,N21,N40
	استراح ت، خواب، و دور خود		N3,N7,N9,N11,N12,N15,N16,N17,N24,N26,N32,N40,N44,N47

		چرخیدن	
		انجام کارهای خانه	N13,N14,N16,N21,N22
		چک کردن سایتها کی مختلف و چت، گردش در فیسبوک، تلگرام، اینستاگرام، واتس‌اپ	N1,N3,N5,N8,N10,N12,N16,N17,N19,N21,N22,N23,N25,N26,N27,N28,N29,N30,N32,N34,N35,N36,N38,N40, N41,N42,N43,N44,N45,N46,N47,N48
		رقصدین	N1,N2,N5,N8,N9,N17,N23,N27
فعالیتهای کاربردی غیردرستی	مطالعه کتابها کی غیردرستی		N1,N3,N6,N12,N23,N24,N31,N35,N39,N43,N44
	شرکت در کلاس‌های غیردرستی		N13,N17,N29,N33
	مطالعه زبان		N9,N14,N23,N36,N38,N46,N48
	آرایشگری		N3,N7
	عضویت در کلوب‌ها		N15,N19
	شرکت در کارگاه‌ها		N23,N36,N39
	فعالیتهای فرهنگی و ورزشی		N1,N6,N9,N11,N20,N24,N25,N33,N37,

همان‌طور که نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد دانشجویان معتقد بودند و استه به اجراء استاد روزانه زمان خود را صرف مطالعه می‌کنند و بیشتر آن‌ها معتقد بودند روزانه کمتر از یک ساعت را صرف مطالعه درسی می‌کنند و گروه خیلی کمتری در این زمینه زمان زیادی را صرف مطالعه می‌کردند. اما بقیه زمان خود را صرف فعالیت تفریحی و سرگرمی و همچنین فعالیت‌های کاربردی غیردرستی می‌کنند.

جدول ۵: میزان دستیابی به انتظارات از آموزش عالی و توانمندی‌های مورد انتظار

طبقه اصلی	طبقه فرعی	مفاهیم	کد مصاحبه
درصد دستیابی به توانمندی	درصد ۷۰	دستیابی به ۷۰ درصد	N1,N8,N14,N18,N21, N22,N25,N26, N43
	درصد ۵۰	دستیابی به ۵۰ درصد	N3,N10,N13,N17, N19,N20,N23,N27,N29,N30, N33,N35,N42,N44,N46,N47
	درصد ۲۰	دستیابی به ۲۰ درصد	N4,N6,N7,N9,N11,N12,N15, N16,N24,N28,N31,N32,N34, N36,N37,N38,N39,N40,N41, N45
	۳ تا ۵ درصد	دستیابی به ۳ تا ۵ درصد	N2,N5
تدريس هدفمند و استاید توانمند	بهبود و افزایش انگیزه تحصیلی	افزایش انگیزه تحصیل در دانشگاه	N2,N5,N7,N28,N34,N37
		لذت از درس‌ها و یادگیری	N2,N5,N16,N24,N31
	تدریس محتوایی برای شرایط متغیر نه شرایط ثابت و همچنین مسائل روز	تدریس محتوایی برای شرایط متغیر نه شرایط ثابت و همچنین مسائل روز	N1,N5,N6,N7,N8,N9,N13,N1 4,N18,N19,N21,N23,N24,N2 5,N26,N28,N30,N36,N40,N4 3,N47
		به چالش کشیده شدن در درس‌ها	N2,N5,N10,N11,N12,N15,N1 6,N22,N24,N31,N35,N45,N4 6
		سطح بالای علمی استاید	N1,N3,N4,N5,N14,N15,N17, N20,N27,N29,N32,N33,N34, N37,N38,N39
		احساس وظیفه استاید نسبت به کارشناس	N7,N11,N5,N18,N19,N24,N2 5,N28,N29,N34,N36,N38,N4 1,N42,N43,N44,N47
		سختگیری استاید نه سهل‌گیری و بی‌تفاوتی	N1,N5,N6,N7,N8,N9,N13,N1 4,N18,N19,N21,N23,N24,N2 5,N26,N28,N30,N36,N40,N4 3,N47
	شکل‌گیری هویت علمی و افزایش توانمندی با درگیری تحصیلی بالا و تلاش هدفمند	بار آمدن یک فرد متفکر و روشنفکر بار و دارای وجهه و بار علمی	N3,N4,N5,N14,N15,N17,N20 ,N27,N29,N34,N36,N38,N41, N42,N43,N44
		استفاده از بار علمی من در حل مسائل و توانمندی در غلبه با مسائل خود و رشته‌ام	N2,N5,N9,N10,N11,N12,N15 ,N16,N19,N22,N24,N31,N35, N45,N46
		خلق یک انسان مسئله‌مند، پویا، مطالبه‌گر و جستجوگر که شبانه‌روز در حال فعالیت مرتب علمی، مطالعه عمیق، سختکوشی تماموقت، کشف نمودن و سختکوشی است	N1,N5,N6,N7,N8,N9,N13,N1 4,N18,N19,N21,N23,N24,N2 5,N26,N28,N30,N31,N33,N3 6,N40,N42,N43,N45,N47
		گوش دادن و اهمیت دادن به درس‌ها	N6,N16,N19,N31,N37,N39,N 43
		درس‌های وقت‌گیر، چالش‌برانگیز و مستلزم تلاش و خلاقیت فکری	N10,N12,N15,N16,N20,N22, N24,N31,N35,N39,N45,N46
انتظار از دانشگاه	شکل‌گیری هویت علمی و افزایش توانمندی با درگیری تحصیلی بالا و تلاش هدفمند	بهبود زبان بین‌المللی (انگلیسی)	N9,N14,N23,N36,N38,N46,N 48
		یادگیری نحوه مواجهه علمی با مسائل جامعه و توانمندی در انجام فعالیت علمی	N9,N10,N11,N12,N15,N16,N 19,N22,N24,N31
		تشخیص مسائل و مشکلات تخصصی رشته و کاربردهای رشته خود	N5,N9,N10,N11,N12,N15,N1 6,N19,N22
	کسب مهارت	توقع فرصت‌های شغلی خوب	N2,N3,N5,N7,N8N9,N10,N1 1,N12,N15,N16,N19,N22,N2 4,N27,N31,N35,N45,N46
		آینده شغلی روش	

همچنین مهم‌ترین انتظارات آن‌ها از دانشگاه بهبود و افزایش انگیزه تحصیلی، تدریس هدفمند و استاید توانمند، شکل‌گیری هویت علمی و افزایش توانمندی با درگیری تحصیلی بالا و تلاش هدفمند، کسب مهارت و آینده شغلی روش می‌دانستند.

همان‌طور که نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد تعداد کمی از دانشجویان اذعان داشتند که ۷۰ درصد از انتظاراتشان برآورده شده است، تعدادی دیگر زیادی بر این اعتقاد بودند که به ۵۰ درصد انتظاراتشان دست‌یافته‌اند و تعدادی هم فقط ۲۰ درصد انتظاران خود را محقق شده می‌دانستند و درنهایت برخی معتقد بودند که به ۳ تا ۵ درصد انتظارات خود دست‌یافته‌اند.

جدول ۶: عوامل مؤثر بر دستیابی به انتظارات

کد مصاحبہ	مفاهیم	طبقه فرعی	طبقه اصلی
N1,N6,N8,N19,N33	گفته های برانگیز اند	عوامل مؤثر بر دستیابی به انتظارات	کسب انگیزه از طرق مختلف
N2,N9,N24,N37,N41,N42	ارائه و شنیدن زندگی عالمان گذشته		
N1,N8,N14,N18, N20, N21,N22, N23,N25, N26, N29, N30,N33,N35,N42,N43, N44	تلاش بالا، علاقه، انگیزه، مطالعات همه جانبه و سطح علمی خود		تکیه بر توانمندی های خود و نوع انتخابها
N22,N25,N28,N31	رقابت با دیگران		
N3,N7,N11,N15,N16,N17,N21	دوسستان خوب		
N7,N12,N19,N22,N41	استرس شرمنده شدن در برابر دیگران در کلاس		
N3,N8,N10,N23, N28,N30,N35,N42,N47	محتوای کتابها		
N8,N14,N18, N20, N21,N22, N23	تشویق خانواده		
N3, N5, N7,N10,N13,N17, N19,N20,N23, N24,N26, N27,N29,N30,N33,N35, N37, N42,N44,N46,N47	اساتید سخت کوش، توانا، سخت گیر، چالش برانگیز و بهروز و دارای روش تدریس مهیج	توانمندی اساتید	توانمندی های خود و نوع انتخابها، عوامل مرتبط با محتوای دروس، خانواده، توانمندی اساتید، تعریف آینده، جایگاه روش علم انسانی
N1,N8,N14,N16, N18,N21, N22,N25,N26,N31,N43	اساتید ترغیب کننده به تحقیق و انجام امور جدید		
N3, N5,N10,N13,N17, N19,N20,N23, N24, N27,N29,N30,N33,N35, N37, N42,N44,N46,N47	اساتید سخت گیر		
N32,N34,N45,	جو کلاسی استاد		
N2,N6,N18	برخورد اخلاقی استاد		
N4,N7,N17,N21,N34, N36,N38	چشم انداز از آینده شغلی		
N13,N25,N30,N33,N43	درک و تبیین اهمیت علمی رشته		

همان‌طور که جدول ۶ نشان داد دانشجویان مهم‌ترین عوامل دستیابی به انتظارات خود را کسب انگیزه از طرق مختلف، تکیه بر توانمندی های خود و نوع انتخابها، عوامل مرتبط با محتوای دروس، خانواده، توانمندی اساتید، تعریف آینده، جایگاه روش علم انسانی می‌دانستند.

جدول ۷: موانع دستیابی به انتظارات از رشته تحصیلی

کد مصاحبہ	مفاهیم	طبقه فرعی	طبقه اصلی
N4,N6,N8,N9,N21,N22,N36, N38,N39,N40,N47	بی مسئولیتی و حق کشی برخی اساتید	موانع دستیابی به انتظارات از دانشگاه	کم کاری اساتید
N1,N2,N21,N22,N36,N38,N39, N40,N41,N42,N45,46	وجود اساتید ضعیف و سهل گیر		
N4,N6,N8,N9,N11,N12,N14, N15,N16,N18	عدم حمایت اساتید از کارهای تحقیقی و عملی دانشجویان		
N25,N28,N31,N32,N34	تدریس ضعیف برخی اساتید و پرداختن به فعالیت‌های جنبی		
N9,N11,N12,N14,N15,N16, N22,N36,N38,N39,N40,N41	عدم انگیزه و تقویت از سوی اساتید		
N4.N9.N12,N21,N42	تدریس نظریه‌ها بدون توجه به کاربرد عملی این تئوری‌ها	استفاده از روش‌های تدریس قدیمی	استفاده از روش‌های تدریس قدیمی
N5,N6,N8,N9,N12,N15,N17, N25,N28,N31,N33,N34,N36, N37,N38,N39,N40,N43,N46	تدریس جزوه‌های چندساله تکراری و کسل کننده		
N4,N6,N7,N9,N11,N12,N15, N16,N24,N28,N31,N32,N34, N36,N37,N38,N39,N40,N41, N45	روش تدریس سخنرانی و عدم استفاده از مشارکت دانشجویان، بحث و کار گروهی		

	ورود دانشجویان ضعیف	کم کاری و تنبی خود دانشجو	N3,N5,N7,N18,N19,N20N23, N24,N26,N27,N29,N30,N33, N35, N37, N42,N44,N46,N47
		حجم زیاد کلاس از دانشجویان ناهمسان در علاقه و استعداد	N10,N13,N17,N19,N20, N33,N35,N37,N42,N43, N46,N47
	پیش فرض اولیه از دانشجویان علوم انسانی به عنوان ضعیف و ناتوانمند	انتظار کم از دانشجویان و به چالش نکشاندن دانشجویان	N10,N13,N17,N18,N19,N20 N23,N24,N26,N27, N33,N34,N37,N40,N41,N45
	فقدان نمودار پیشرفت و پیگیری آن	عدم پیگیری میزان پیشرفت در درس‌ها یا کنترل فعالیت‌های علمی توسط یک مرجع خاص	N1,N4,N11,N15,N18,N29,N3 4,N37,N44
	رشته‌های بدون کارایی و خارج از رده برای حل مسائل روز	کارایی نداشتن برخی از رشته‌ها	N11,N13,N14,N29,N33,N40
	محیط ناکارآمد	تمسخر توسط همکلاسی‌ها در کلاس و چسباندن انگ «خرخوان و بجه دیبرستانی»	N12,N17,N20,N28,N29,N43
		محیط خوابگاه به علاوه وجود دوستان بد، بیکار و شب امتحانی در سطح خوابگاه	N4,N7,N11,N15,N17,N21,N2 3,N29,N34, N36,N38
	عدم بهره‌مندی از امکانات مدرن	کمود امکانات مدرن دیجیتال	N1,N3,N17,N19,N22,N31,N3 8
	آینده نامشخص	بی‌انگیزگی به دلیل نداشتن آینده‌ای روشن برای کاربرد علم	N2,N5,N35,N37,N38,N39,N4 0,N41,,N45,N46,N48
		بیکاری حکشده در ذهن	N6,N7,N9,N11,N12,N15,N16 ,N17,N19,N24,N26,N28,N31, N33,N34

و ناتوانمند، فقدان نمودار پیشرفت و پیگیری آن، رشته‌های بدون کارایی و خارج از رده برای حل مسائل روز، محیط ناکارآمد، عدم بهره‌مندی از امکانات مدرن، آینده نامشخص می‌دانستند.

طبق جدول ۷ دانشجویان مهم‌ترین موانع دستیابی به انتظاراتشان از رشته تحصیلی خود را کم کاری اساتید، استفاده از روش‌های تدریس قدیمی، ورود دانشجویان ضعیف، پیش‌فرض اولیه از دانشجویان علوم انسانی به عنوان ضعیف

جدول ۸: راهکارهای دست‌یابی به انتظارات از رشته تحصیلی

کد مصاحبه	مفهوم	طبقه فرعی	طبقه اصلی	
N3,N5,N11,N17,N18,N19,N2 7,N31,N32,N43	کاهش حجم کلاس‌ها	بهبود وضعیت کلاس‌ها و برنامه‌ریزی	پیشنهادها برای بهبود وضعیت علوم انسانی	
N5,N7,N9,N10,N13,N16,N21 ,N25,N33,N43,N46	کاهش ساعت کلاسی عمومی و در عوض تدریس موضوعات تخصصی مؤثر			
N3,N6,N8,N15,N22,N28,N30 .N39,N41,N44	تغییر شکل گفتمان در کلاس‌های دانشگاهی و دوری از دست‌به‌سینه نشستن			
N1,N2,N4,N6,N13,N17,N20, N23,N28,N33,N38,N42	کاهش حجم پذیرش دانشجویان و تأکید بر پذیرش دانشجویان با استعداد	بهبود وضعیت گزینش دانشجویان		
N3,N5,N13,N16,N19,N20,N2 2,N25,N31,N36,N40	استوار کردن مبنای درستی برای گزینش دانشجو توسط مسئولین رده بالا			
N7,N10,N18,N27,N28,N30,N 34,N37,N41,N48	ازدادی در انتخاب رشته			
N5,N7,N9,N14,N17,N22,N23 ,N30,N31,N37,N41,N46	افزایش بازدیدهای علمی و تحرک دانشجو هم در داخل و هم خارج از کشور	پیوند و ارتباط دانشگاه با جامعه		
N2,N3,N6,N10,N13,N17,N24 ,N32,N39,N40,N48	برقراری ارتباط با اجتماع و افزایش ارتباط و همکاری دانشگاه با جامعه			
N1,N4,N11,N16,N20,N21,N2 9,N33,N38,N42,N45,N47 (برای رشته)	آشنا کردن دانشجویان با محیط کار (ارتباط بین دانشگاه و محیط‌های کاری مناسب			
N2,N5,N6,N14,N22,N26,N31 .N37,N40,N42,N44	ارائه تکالیف علمی محرک حل مسئله در آینده	اصلاح فرایند آموزشی رشته‌های علوم انسانی		
N3,N4,N7,N8,N10,N13,N17, N18,N21,N24,N28,N33,N34, N36,N39,N41,N46,N48	بهبود محتوای کتاب‌ها و معرفی کتاب‌های مفید			
N6,N7,N8,N9,N14,N15,N19, N22,N28,N30,N31,N35,N36, N38,N39,N41,N45,N46	برگزاری کارگاه‌های کاربردی و تأکید بر یادگیری‌های کاربردی و کارهای عملی			
N13,N16,N25,N39	تأکید بر نوآوری‌های دانشجویان بجای حفظ جزوه‌های کلاسی			
N2,N4,N10,N17,N18,N20,N2 6,N32N41,N43,N47	افزایش بحث گروهی			
N1,N7,N12,N16,N20,N23,N2 9,N35,N38,N43,N45,N47	بالا بردن کیفیت آموزش‌های دانشگاهی			

		تدریس موضوعات معنادار، جدید و مطرح روز، متعدد، علمی و عملی به صورت تئوری و کاربردی	N1,N6,N1,N18,N19,N20,N23 ,N24,N25,N27,N29,N30,N33, N35, N38, N42,N45,N46,N48
پیگیری و بررسی توان علمی استادی بر اساس ضوابط خاص	فعال کردن و به فعالیت و اداشتن دانشجویان	بررسی و ارزیابی توان علمی و تدریس اعضا هیأت علمی	N13,N18,N21,N29,N33,N38, N42,N37
		استخدام استادی با سواد و سختگیر و سختکوش	N7,N8,N12,N30,N34,N38,N4 4
		ارزشیابی از استادی و تصمیم‌گیری درباره ادامه کار آنها بر اساس ارزشیابی‌های دانشجویان	N11.N17,N35,N39
		پاسخگویی استادی در قبال میزان سواد دانشجویان	N2,N15,N19,N23,N26,N31,N 35,N39,N43
		جذب استادی علاقه‌مند به دانشجو	N18,N32,N39,N45
		ارائه مستویات به دانشجو فعالیت و کار عملی بیشتر به دانشجویان و عدم انحصار دانشجو در پشت صندلی کلاسی	N3,N4,N5,N8,N9,N14,N17,N 19,N23,N25,N28,N29,N32,N 35,N36,N37,N40,N42,N44
بهبود و افزایش امکانات	برنامه‌ریزی و نیازمنجی برای آینده شغلی	استفاده از توانمندی‌های دانشجویان در حل مسائل مختلف برای کسب احساس مالکیت و مستویات	N4,N6,N7,N9,N10,N12,N15, N16,N24,N28,N29,N32,N34, N36,N37,N38,N39,N40,N43, N45
		ترغیب دانشجویان به بحث‌های علمی به جای اهمیت صرف به کسب نمره بهتر	N5,N8,N11,N17,N23,N25,N2 6,N33,N41,N44,N46
		تاکید بر تقویت انگیزه و توانایی‌های دانشجویان در زمینه رشته‌ای آنها	N1,N2,N10,N13,N16,N9,N20 ,N22
		شکوفایی استعدادهای فرآگیران	N8,N18,N26,N27,N29,N30,N 31,N35,N41,N42,N47
		ایجاد جو علمی	N4,N7,N9,N10,N14,N25,N28 ,N33
		افزایش امکانات رفاهی به علاوه سالن مطالعه مجدهز به سیستم الکترونیکی	N17,N16,N25,N26,N31,N41, N3
فرمایش بر اینهایی	جهت ایجاد جو علمی در دانشگاه	جذب مشاوره‌ها خوب	N2,N5,N10,N11,N35
	در نظر گرفتن فرصت‌های استخدامی	بهبود سرمایه‌گذاری و مدیریت سرمایه برای خرید امکانات و چگونگی استفاده از آن	N12,N24,N28,N29,N33,N40 NN46
	برگزاری دوره‌های آموزشی ضمن خدمت برای آشنازی استادی با شیوه‌های تدریس و ارزشیابی	برگزاری دوره‌های آموزشی ضمن خدمت برای آشنازی استادی با شیوه‌های تدریس و ارزشیابی	N17.N23,N30,N42

معتقدند بیکاری پنهان حین تحصیل در بین دانشجویان رشته‌های علوم انسانی به طور آشکار وجود دارد. درواقع، اوقات زیادی از دانشجو – به دلیل ناهنجاری‌های سیستم آموزشی و عدم شناخت واقع‌بینانه و جدی دانشجویان از رشته خود و آینده آن – هدر رفته و صرف انجام فعالیت‌های غیردرسی می‌شود. به عبارتی، در این نوع بیکاری، دانشجو به‌ظاهر به فعالیت‌های علمی می‌پردازد، اما فعالیت مؤثر و مفید دانشگاهی انجام نمی‌دهد و عملاً بهره‌وری کامل یا استفاده بهینه از وقت‌ش را ندارد. عوامل بیکاری پنهان حین تحصیل که هم استادی و هم دانشجویان مصاحبه‌شونده به‌طور مشترک به آن اشاره کرده بودند، عبارت‌اند از نامیدی از آینده شغلی، برنامه‌ریزی نادرست مسئولین رده‌بالا، پذیرش بی‌حساب دانشجو، عدم به چالش کشاندن دانشجویان و بی‌انگیزگی. بحث آینده شغلی را می‌توان این‌گونه تبیین نمود که گرچه در جامعه این دیدگاه ثبت شده است که دانشجو بعد از فارغ‌التحصیلی باید به استخدام در بیاید، اما هدف دانشگاه، آموزش مهارت‌های شغلی به‌تهیایی نیست، بلکه بیشتر ایجاد فرصت برای یادگیرنده شدن است. به عبارتی لازم است

همان‌طور که نتایج جدول ۸ نشان می‌دهد دانشجویان مهم‌ترین راهکارهای دستیابی به انتظاراتشان از دانشگاه را بهبود وضعیت کلاس‌ها و برنامه‌ریزی، بهبود وضعیت گزینش دانشجویان، پیوند و ارتباط دانشگاه با جامعه، اصلاح فرایند آموزشی رشته‌های علوم انسانی، پیگیری و بررسی توان علمی استادی بر اساس ضوابط خاص، فعل کردن و به فعالیت و اداشتن دانشجویان، ایجاد جو علمی، بهبود و افزایش امکانات، برنامه‌ریزی و نیازمنجی برای آینده شغلی، فرا برنامه‌ها می‌دانستند.

بحث

هدف مقاله حاضر، بررسی این ابهام بود که آیا آموزش عالی به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی نموده است که فرآگیران رشته‌های علوم انسانی به نحو احسن از وقت، نیرو و توان خود استفاده نمایند و دچار بیکاری پنهان حین تحصیل نشوند یا چنانچه بیکاری پنهان وجود دارد، لایل اصلی آنها چه چیزهای می‌تواند باشد و چه راهکارهایی برای آن پیشنهاد می‌شود. همان‌گونه که یافته‌ها نشان داد هم استادی و هم دانشجویان

در غرب به صورت سخنرانی اکتفا می‌شود. درواقع، جامعه ایدئولوژیک بیشتر تمایل به سکوت است تا به آشکارسازی مسائل و بحث و نقد در مورد آن‌ها. با نظر به این مطالبه حاکمیت از علوم انسانی، نباید انتظار توسعه و تأثیر و کارایی این علوم را در کشور داشت. این در حالی است که علوم انسانی باید باعث بشوند که افراد از این نظام تعلاقانی که به آن‌ها حالت ایستاده است، فاصله بگیرند و آن را موضوع موردمطالعه و تحلیل و نقد قرار دهند. فلسفه تأسیس علوم انسانی فهم بیشتر برای تغییر بهتر است، نه توجیه وضع موجود.

از آنجاکه دانشجویان معتقد بودند که اساتید بیشتر از روش تدریس سخنرانی تأکید می‌کنند، باید توجه داشت که در مقام نظر، تلقی نسبت به ماهیت یادگیری، باید بر تضمیم‌گیری در مورد تدریس، مقدم باشد. از این‌رو، نیاز است که اساتید ابتدا دیدگاه خود را درباره‌ی نحوه‌ی کسب دانش مشخص نمایند و دلایل منطقی آن را نیز در نظر داشته باشند و سپس برای نحوه‌ی انتقال دانش به دانشجویان برنامه‌ریزی نمایند. از این‌رو، سخنرانی بهتنهایی برای تحقق اهداف یادگیری همراه با درک و فهم، وافی به مقصود نبوده و باید به شکل کاملاً مقتضانه یا محتاطانه همراه با عنوانی مانند «فعالیت‌های عملی»، «شبیه‌سازی»، «پژوهش‌های عملی» و «استفاده از رسانه‌ها»، به کار گرفته شود تا دارای بازدهی لازم باشد. این موضوع همچنین، میبن این ضرورت است که وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای آشناسازی اعضای هیئت‌علمی رشته‌های علوم انسانی دانشگاه‌ها با دانش روز در حوزه نظریه‌های جدید یادگیری و تدریس، برنامه‌هایی را طراحی و اجرا کنند تا بدین‌وسیله زمینه آشنایی و بهره‌گیری از انواع نظریه‌های جدید در فرایند یاددهی و یادگیری در دانشگاه‌ها هر چه بیشتر فراهم شود. بعلاوه، «دانش پژوهی تدریس» در کنار دانش پژوهی تخصصی و دیسیپلینی به یک اولویت برای استادان تمام رشته‌ها، تبدیل شود.

نتیجه‌گیری

همان‌طور که نتایج پژوهش نشان داد بیشتر دانشجویان معتقد بودند که با توجه به انتظارات اساتید وقت و برنامه‌های خود را تنظیم می‌کنند، چنانکه اساتید آن‌ها را درگیر نماید، به فعالیت می‌پردازند و چنانکه اساتید انتظاری نداشته باشند،

دانشگاه باید مسائل جامعه را وارد بستر دانشگاهی نماید تا دانشجویان با کار و ارائه نظر درباره‌ی آن‌ها یک یادگیرنده و حل‌کننده مسائل شوند. در دل یادگیرنده شدن، کنشگری و کسب مهارت‌های حل مسئله جهت مواجهه فraigیر با مسائل واقعی است. این امر زمانی محقق می‌گردد که دانشگاه و جامعه به طور پویایی با همدیگر مرتبط باشند و نیازهای جامعه مرکز فعالیت‌های دانشگاه باشد.

همان‌طور که نتایج نیز نشان داد اساتید و دانشجویان نیز دارای نقطه‌نظرات متفاوتی بودند به‌گونه‌ای که اساتید بیشتر بر عوامل برون دانشگاهی چون کمبود فرصت شغلی، پذیرش بی‌حساب دانشجو و برنامه‌ریزی نادرست سیاست گذاران تأکید داشتند و دانشجویان بیشتر بر عوامل درون دانشگاهی چون سهل‌گیری اساتید، افعال، تدریس نظریه‌های قدیمی و جدا از مسائل روز، غیرکاربردی بودن دروس، عدم استفاده از توانمندی‌های دانشجو، عدم انتظار انجام کار دشوار از دانشجو و ارزشیابی‌های نادرست تأکید کردند. چنین به نظر می‌رسد که یکی از دلایلی که دانشجویان بیشتر بر عوامل برون دانشگاهی تأکید داشتند این است که آن‌ها محیط دانشگاهی، بهویژه اساتید و عملکرد حرفه‌ای آن‌ها را مؤثرترین و کارسازترین مؤلفه‌ی نظام تربیت دانشگاهی می‌دانند که بر بخش اعظم یادگیری‌های آن‌ها تأثیر می‌گذارد. در عین حال، آن‌ها نیروهای جوانی هستند که دارای توانایی‌های بالقوه‌ای هستند و انتظار دارند این توانایی‌ها در محیط دانشگاه به کار گرفته شوند و یادگیرنده شدن را در اینجا تجربه کنند؛ اما چنین به نظر می‌رسد دلیل اینکه اساتید بیشتر بر عوامل برون دانشگاهی تأکید داشتند این است که اساتید در طی سال‌های تدریس با استعدادهای مختلفی مواجهه شده‌اند که متناسب با رشته مورد علاقه خود وارد نظام دانشگاهی نشده‌اند و این عامل، تدریس را برای آن‌ها نیز مشکل نموده است، درواقع، بعد از سال‌ها تدریس این دیدگاه ثبت شده است که دانشجویان به فهم این دروس علاقه‌ای ندارند و از استاد خود انتظارات زیادی ندارند. همین عامل به تدریج آن‌ها را به سمت آموزش‌های سنتی و تکراری سوق داده است.

همچنین، دانشجویان اذعان نمودند که درس‌های آن‌ها کاربردی تدریس نمی‌شود و با مهارت‌های شغلی ارتباط ندارند. این یافته همسو با یافته پژوهش صفری و سمیع‌زاده (۱۷)، کارنما (۱۸) و مروتی و مروتی (۱۹) است. چنین به نظر می‌رسد که در آموزش رشته‌های علوم انسانی، مسائل جامعه، محور آموزش نیستند و صرفاً به دل‌بستگی‌های ایدئولوژیک و تکرار روگرفته‌ایی از آخرین مکاتب یا روش‌های متداول

انسانی در ظرفی بسته صورت می‌گیرد، یعنی فراگیران این رشته‌ها به فعالیت و مشارکت وا داشته نمی‌شود. از آنجاکه فراگیران تنها از طریق آنچه می‌شنوند و می‌بینند، رشد نمی‌کنند، بلکه از طریق آنچه انجام می‌دهند، پیشرفت می‌کنند، لازم است در برنامه‌ریزی برای این رشته‌ها، تغییراتی به وجود آید تا روح علمی حاکم شود و فراگیران آن‌ها بیازمایند، عمل کنند و مجددأ عمل نمایند. به عبارتی، به فراگیر نگاه ارزشی شود. از این‌رو، اگر قرار است علوم انسانی دارای جایگاه شایسته‌ای شود، سزاوار است که تغییر و تحولاتی در آن به وجود آید و این تغییرات ابتداً از درون صورت پذیرد؛ یعنی استاید به‌طورجدی و اساسی ضمن استفاده از شیوه‌های نوین تدریس، زمینه بروز خلاقیت و بهره‌برداری از استعدادها، توانمندی‌ها، قابلیت‌ها و مهارت‌های دانشجویان را فراهم نمایند، از متون و منابع جدید علمی استفاده کنند، در شیوه‌های ارزشیابی خود تجدیدنظر نمایند و به عبارتی خواستار تحقق اهداف دانشجو در رشته موردنظر باشند. سپس از بیرون با فراهم کردن فرصت شغلی و استفاده از علم چکش کاری شده‌ی دانشجو، زمینه توسعه و ترقی رشته‌های علوم انسانی را فراهم نمود. به این شکل، انگیزه‌ی استفاده از نیرو و توان و غلبه بر دشواری‌ها، در دانشجو تقویت می‌شود.

به‌طور خلاصه با نظر به گفته‌های مصاحبه‌شوندگان اعم راهکارها برای بهبود بیکاری پنهان حین تحصیل عبارت‌اند از:

- برگزاری کنکور تخصصی از رشته مورد علاقه دانشجو به‌جای کنکور عمومی برای حل مسئله شناخت و علاقه دانشجو نسبت به رشته تحصیلی؛
- به‌کارگیری روش تدریس تعاملی (برای واداشتن دانشجویان به مشارکت، بحث، اندیشه و تحلیل) در رشته‌های علوم انسانی؛
- تدوین کتاب‌ها درسی رشته‌های علوم انسانی بر مبنای نظریه‌های نوین آموزشی مانند مسئله‌محوری، تفکر تحلیلی، تفکر انتقادی و تفکر خلاق؛

آن‌ها با خیال راحت به اتلاف وقت می‌پردازن. این تجربه‌ی زیسته دانشجویان، نظرات آن (امیل شارتیه)² که تعلیم و تربیت را عبارت از ایجاد زمینه «فتح مداوم» (۲۰) می‌داند، تأیید می‌کند؛ زیرا فراگیران خواهان غلبه‌ی بر خویشتن و برکشیدن خود به مافوق خویش هستند، نیروی آن‌ها متوجه فعالیت‌های دشوار است و از انجام آن‌ها احساس لذت می‌نمایند. درواقع، با اینکه فعالیت دشوار و حل آن برای انسان جاذبه دارد، اما انسان به میزانی که محیط از او انتظار دارد از توانایی‌های خود بهره‌گیری می‌نماید و زمانی که با عدم بهره‌گیری مواجه می‌شود ستیز و تنش و نوعی بی‌ برنامگی در او به وجود می‌آید. این روند باعث می‌شود شأن انسان به‌طور هوشمندانه رشد ننماید؛ بنابراین در پشت هر تعلیم و تربیتی باید میزان انتظار از فراگیران مشخص و برنامه‌ریزی شده باشد و فراگیر را از بالاترین درجه‌اش به کار گیرد (۲۱). به قول نیچه دانشگاه باید مکانی برای کشف آنچه نمی‌دانیم باشد و شاید شادی ما همان چیزی است که درباره‌اش هیچ نمی‌دانیم، انسان با شور غلبه بر ندانسته‌ها احساس ارزشمندی و تسلط می‌کند و بارور می‌شود (۲۲). به همین دلیل آن معتقد است باید انجام کارهای دشوار را به فراگیران واگذارد؛ زیرا آن‌ها تنها از راه مبارزه علیه دشواری‌های می‌توانند قدرت اراده خویشتن را خبیط و اداره کنند و بر هوی و هوس خود (به سخنی آنچه آن‌ها را به فعالیت‌های غیرعلمی می‌کشاند) چیره شوند. در عین حال، با انجام فعالیت‌های دشوار به جوهره تمایز و پیش‌بینی ناپذیر خود نزدیک می‌شوند. از دیدگاه آلن، هنر استاد باید گرسنه کردن فکر دانشجو باشد تا او شخصاً به کوشش و اداشته شود (۲۱). در این میان، چنانچه استاد از دانشجو انتظار نظرورزی درباره‌ی حل مسائلی که در جامعه وجود دارد، نداشته باشد، او به اتلاف وقت امید پیدا خواهد کرد و هرگز به امور جدی و دقیق در آن‌ها تن نخواهد داد. از این‌رو، هر سیستم آموزشی باید محلی برای تمرین اراده باشد تا فرد بتواند از طبیعت خویش به نحو احسن و کامل بهره‌برداری کند. متأسفانه، در وضعیت موجود تجربیات دانشگاه در زمینه رشته‌های علوم

². Alain – Emile Chartier

- افزودن مهارت‌های کسب‌وکار و توانایی کارآفرینی و خلاقیت در برنامه‌های دانشجویان علاوه بر دانش نظری؛

- کاهش حجم کلاس‌ها؛

- برگزاری انواع دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی پیش از خدمت و حین خدمت؛

با نظر به اینکه، راهکارهای مذکور، برخاسته از تجربه‌های زیسته اعضاء هیئت‌علمی و دانشجویان موردبررسی است، تصویر نسبتاً دقیقی از واقعیات فعلی آموزش عالی را منعکس می‌کند؛ بنابراین برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری بهمنظور استفاده از این راهکارها می‌تواند به عنوان گام مؤثری برای ارتقاء و بهبود وضعیت فعلی رشته‌های علوم انسانی محسوب شود.

سپاسگزاری

از کلیه استادی و دانشجویانی که به ما وقت مصاحبه دادند و از دیدگاه‌های آن‌ها بهره بردهیم، سپاسگزاریم.

ملاحظات اخلاقی

موضوع این پژوهش بر اساس دغدغه محققین نسبت به علل ضعف علوم انسانی موردنویجه قرار گرفت و در دانشگاه فردوسی مشهد انجام شده است.
کد اخلاقی:

IR.UM.REC.1399.017

تضاد منافع

هیچ‌گونه تعارض منافعی بین نویسنده‌گان وجود ندارد.

- مستدل، جذاب و بهروز کردن مطالب درسی و انطباق مطالب با نیازهای حال و آینده جامعه و نیازهای بازار کار؛

- پرورش ذهن دانشجو در جهت مسئله‌یابی، قضاؤت و تصمیم‌گیری در مورد یک موضوع و ارائه دلیل برای آن؛ و شناسایی موضوع‌های نو و کاربردی؛

- طرح پرسش‌های کلاسی سطح بالا برای تحریک حس کنگناکوی دانشجو و ایجاد چالش و ابهام در ذهن دانشجویان برای طرح افکار و نظریات جدید؛

- شرکت دادن دانشجویان در حل مسائل مختلف جامعه، بهمنظور بهره‌برداری از نیروهای فردی‌شان و پیدا کردن تصور عالی از توانایی‌هایشان؛

- ترسیم ماهیت رشته‌های علوم انسانی بر اساس نیازمندی‌های جامعه؛

- حذف روحیه نمره‌گرایی و جایگزینی روحیه جستجوگری و پژوهش گرایی در دانشجویان و استفاده از ارزشیابی تکوینی در کلاس‌های درس؛

- همکاری با سازمان‌های واسط جهت پیوند دانشگاه و بازار کار؛

منابع

- 1) Khosruperah A. What is the philosophy of the humanities? The Mirror of Knowledge. 2012; 10 (31): 1-28.
- 2) Sharyati S. Why should we study humanities?
<https://www.cgie.org.ir/fa/news/177868>. Monday, July 3, 2017.
- 3) Donald J, Lachapelle S, Sasso T, Gonzales-Morales G, Augusto K, McIsaac J. On the place of the humanities and social sciences in the engineering curriculum: a Canadian perspective. Global Journal of Engineering Education. 2017; 19 (1):6-18.
- 4) Ghaneei Rad M, Mahmoudi M, Ebrahim Abadi H. Developing a Multifaceted Model for Evaluating Human Development. Science and Technology Policy. 2016; 9 (1): 85-103.
- 5) Cohen P. In tough times, the humanities must justify their worth. New York Times. 2009 Feb 25; 24: B17-8.
- 6) Bhabha H. Migration, Rights and Survival: The Importance of the Humanities Today. From the European South. 2018; 1 (3):7-12.
- 7) Mahdavi Azadbani R. Scientology and crisis in the humanities. Epistemological Studies in Islamic University. 2012; 16 (50): 87-102.
- 8) Moridi Farimani F. Condition of Humanities at Iranian Universities. Hozeh Database. 2008; (6): 1-3.
- 9) Azizi N. Investigating ways to improve the research performance of faculty in the humanities. Culture Strategy Journal. 2013; 6 (21): 7-33.
- 10) Ghanadi Nejad F, Heidari G. Explaining the Barriers and Approaches to Theory in the

- Humanities and Social Sciences (Case Study: Faculty Members of Shahid Chamran University of Ahvaz). *Rahyaft Journal*. 2018; 28 (71): 19 – 31.
- 11) Sabouri A A, Poursasan N. Production of Iranian science in 2004. *Rahyaft journal*. 2005; (34): 60-66.
 - 12) Behdarvand M M. Crisis in Contemporary Human Sciences (1). *Shamim Yassi*. 2001; (8): 1-8.
 - 13) Heshmatzadeh M B. What is the existence of the humanities; some barriers and solutions. *Qabasat journal*. 2004; 9 (34): 48-72.
 - 14) Bagheri Sh. Social-Humanities from Crisis to Localization: Criticisms and Solutions. *Methodology of Humanities*. 2008; 14 (54): 47-66.
 - 15) Mehr Mohammadi M, Frastkhah M, Bagheri Kh, Fazeli N, Musa Pour N, Attaran M, Hatami J. Desirable strategies for teaching humanities in Iranian universities. *Iranian Higher Education*. 2014; 4 (1): 85-128.
 - 16) Danaifard H. An Analysis on the Barriers to Knowledge Production in the Humanities: Guidelines for Capacity Building of National Iranian Science Policy. *Science and Technology Policy*. 2009; 2 (1): 1-16.
 - 17) Safari S, Samizadeh M. Needs Assessment of Entrepreneurial Knowledge and Skills Training in Humanities. *Educational Technology (Technology & Education)*. 2012; 7 (1): 65-79.
 - 18) Karnama A. Role of State Institutions in Promotion of Humanities (Universities and Ministries). *National Congress of Humanities*. 2008.
 - 19) Marwati M, Marwati M J. Studying Humanities in Iranian Universities from the Perspective of Supreme Leader: Challenges and Solutions. *Marefat journal*. 2010; 19 (153): 13-22.
 - 20) Karimi A. Education is not "domesticate". 2009; <https://rasekhoon.net/article/show/133845>.
 - 21) John G. Alain and the Making of a Non-Conformist. *Journal of Moral Education*. 1983 Jan 1;12(1):56-66.
 - 22) Nietzsche, F. *Twilight of the Idols*. Translated by Dariush Ashori, Agah publisher, 2016.